

1

1997

Filo je uhvatila rukom zvekir i podigla ga. Bio je to težak krug od kovanog gvožđa, zaribao od starosti. Nije želela da pokuca suviše glasno. Iza vrata od mahagonija pred kojima je stajala bilo je veoma tiho. Osećala je prisustvo samotnosti samostana. Opatice su ili u krevetu ili na molitvi. Bilo je deset i pet, a to je kasno za opatice.

Držala je zvekir i razmišljala sa koliko snage da udari. Premalo i one neće čuti, previše i iskočiće iz svojih svetih koža. Na kraju, odlučila je da ide na sreću i jednostavno ga pustila. Zvekir se pomerio oko pola centimetra pre nego što se zaglavio – izbacio bradu i prkosio gravitaciji. Nije došla dovde da bi je sada osujetio neki bezvezni zvekir. Naslonila je ruku na tvrdi metal i uz tresak ga odglavila. Samo potpuno gluvi ne bi čuli ovaj poziv.

Pomerila se unazad i čekala da se vrata otvore. Ništa se nije dogodilo. Ništa se nije čulo niti pomerilo. Možda su pomislili da je opalio pištolj ili da se čulo prerano paljenje motora ukradenog automobila. Takve stvari su uobičajene noćne pojave u Nortvolu. Filo je zgrabila zvekir i ubila boga u njemu sa deset ili dvanaest dobrih udaraca po gvožđu. Kad je završila, zvekir se njihao kao da je tek podmazan.

Filo začu zvuk koraka koji su se žurno približavali po tvrdom podu. Kapak na vratima se otvorio i seoski glas je progovorio u tamu.

– Ne delimo milostinju noću – reče glas. – Dodite sutra.

– Ne, čekajte. Ne želim milostinju. Nemam gde da spavam, ja sam beskućnik – reče Filo.

Nastade tišina. Filo je posmatrala lice u četvrtastom otvoru i pomislila da gleda u sliku. Mogla je da vidi dva rumena obraza i tamne, guste obrve, sa bledim nosom između, poput planine.

Mlada opatica je takođe posmatrala Filo i pomislila kako ona liči na vikinga. Ramena su joj četvrtasta, a glava kao da je na neki čudan način prikačena za telo. Tada je sestra Rozalin shvatila da ova žena nema vrat.

Filo je znala da njen izgled može da zastraši. To je jedan od razloga zbog kojih nije ispravljala lokne. Visoka je sto sedamdeset tri centimetra i teška sto deset kilograma. Lice joj je okruglo i iznenađujuće ženstveno za tako krupnu ženu. Filo, kako joj se ime rimovalo sa rečju *pillow*¹, opisivala je sebe svetlu kao prijatno zaokrugljenu. Svet nije uvek odgovarao ljubaznošću, pa je ona, da bi to podnela, prihvatila šaljivu ulogu kad god je mogla.

– Osećam se kao Džuli Endruz u filmu „Moje pesme, moji snovi” – reče Filo. Nemam gde da odem.

Sestra Rozalin ju je odmerila od glave do pete. Nije videla nikakvu sličnost sa Džuli Endruz. Džuli Endruz je stvaran svet, a ovo izgleda kao crtani film.

Filo se sagla i uzela svoj kofer. Podigla ga je tako da opatica može da ga vidi.

– Upravo sam se vratila iz Engleske. Bog me je ovamo poslao.

Sestru Rozalin je iznenadilo neočekivano spominjanje Boga. Kapak se zatvorio i ona je na trenutak nestala, da bi se onda jedna strana vrata otvorila i ona pozvala Filo da uđe unutra. Filo je i

dalje stajala jer je znala da neće moći da se provuče. Ćutala je i čekala da Sveti duh prosvetli tupavu opaticu. Nakon nekoliko neprijatnih trenutaka, sestra Rozalin je povukla reze i otvorila i drugu stranu vrata. Filo je duboko udahнула i iskoračila iz spoljašnjeg sveta unutra, nadajući se da više nikad neće morati da se suoči sa njim.

Sestra Rozalin je poslala Filo u salon. Svuda se osećao miris laka. Svaka površina u sobi se presijavala i gde god bi pogledala, videla bi svoj odraz. Na njima je izgledala veća nego što jeste. Trudila se da ih ignoriše, ali to je bilo nemoguće. Spustila je pogled na nogu od stola i videla tri debele žene, jednu preko druge.

Sestra Rozalin se vratila. Razgovarala je sa velečasnom. U samostanu imaju prihvatilište za porodice u nevolji i, na njenu sreću, u njemu ima mesta. Sestra Rozalin ju je povelu uza stepenice i odvela do sobe.

– Videćemo se ujutru – rekla je i zatvorila vrata za sobom.

Filo je sedela na krevetu i nije baš mogla da poveruje gde se nalazi. Godinama je želela da pobegne u samostan i da postane opatica. Bilo šta, samo da pobegne od Tomoa i zatvora koji je nazivala domom. Naravno, najteže joj je bilo to što je ostavila decu. Taj osećaj je poražavajuće bolan. Otišla je pre sedam dana i svakim trenutkom bilo joj je sve teže. Svaki put kad bi spavala, oni su je u snovima plaćući dozivali. Svaki put kad bi se probudila, shvatila bi da su suze bile njene.

Pogledala je u jednostavan krst koji je visio na zidu iznad njenog kreveta. Bog je dobar, pomislila je. Prvi put u životu se poistovetila s njim – bol ugraviran na njegovom licu, slomljenog i ranjenog tela. On je patio, kao što i ona pati. Ovo je prvi put da je to povezala i to ju je istovremeno rastužilo i obradovalo. Mrzela je muškarce, ali možda će se to sada promeniti. Kleknula je i rukama prekrila lice.

– Tatice, koji si na nebesima, neka se sveti ime tvoje – počela je, i zaustavila se zbog suza. Ali dok je klečala, brbljajući svoju verziju Očenaša, Filo je bila mirna, prvi put posle dugo vremena. Molila se da joj dopuste da ostane u samostanu. Molila se dugo.

Zatim je legla na krevet u odeći i zurila u plafon. Znala je da neće zaspati. Uglavnom je spavala tokom dana – sat vremena ujutru posle doručka, pola sata do četrdeset pet minuta posle podne nakon večere i, kad ima sreće, sat vremena uveče posle čaja. Pošto je spavala tokom dana, noći su joj bile duge i bolne. Da bi se nečim zabavila, u noćnim satima bavila se poslovima koji se obično obavljaju po danu. Prala je, pripremala hranu, kupala se, sekla nokte, lepila tapete i pravila spiskove svih svojih računa. Ali najviše od svega je jela. Hrana je bila njena lozinka za san. Nikad nije zaspala a da pre toga nešto ne pojede. Čim bi stavila hranu u usta i progutala je, davala je sve od sebe da dremne.

U šest sati ujutru Filo je čula prve znake života. U daljini su se otvorila i zatvorila vrata i čulo se tapkanje stopala u čarapama – tih šum, ako tako nešto postoji. Nakon nekoliko minuta, začuli su se koraci koji su išli tamo-amo, svaki u odgovarajućem pravcu. Niko nije govorio. Možda su svi bili suviše zauzeti iščekivanjem božijeg glasa. Kad joj se učinilo prikladnim, Filo je izašla iz svoje sobe i krenula za pokretnim mantijama. Odvele su je do kapele, u koju su se slivale za misu. Kleknula je pozadi, ostavljajući nekoliko slobodnih redova klupa između sebe i sestrinstva.

Propovednik je bio mali čovek sa srebrnom kosom i licem na kojem su dominirale debele crne naočare. Podsećao je Filo na Badija Holija; od vrata nagore bio je pljunuti pevač, samo bez naočara. Prilikom pričesti, trpao je hostiju u usta i žvakao je kao da jede čips. Izgledalo je vulgarno i ljudožderski. Razmislivši, Filo je morala da prizna da to jeste vrsta ljudožderstva. Život je džungla i pričešće je deo nje. Došla je u samostan da bi pobegla od

plemenskog ratovanja i iznenadilo ju je ovo podsećanje, gledanje Badija Holija kako grize Hristovo telo.

Posle doručka, koji je halapljivo pojela, Filo je sa sestrom Rozalin otišla do kancelarije. Bila je to funkcionalna soba, sa druge strane uglačanog salona. Sela je u ponuđenu stolicu i čekala velečasnu. Stolica je imala udobne naslone za ruke. Lagano je spustila svoje mesnate ruke na njih i raširila prste. Umirilo ju je to što može na nešto da se osloni. Filo je zatvorila oči i razmišljala šta da kaže velečasnoj. Osetila je kako je obuzima zaslepljujući umor. Znala je da mora ostati budna i znala je da može da zadrema za sekund, ukoliko to dopusti. Odlučila je da žmuri sve dok ne čuje da se vrata otvaraju. To će biti njen znak za povratak u život. Škljocanje brave, okretanje kvake, škripanje šarke – bilo koji od tih zvukova i otvoriće oči. Čekala je i čekala, ali se ništa nije čulo – ni u samostanu, a ni u njenoj glavi. Samo mir. Potpuni mir.

U sobu je ušla sestra Monika O'Donovan, sela je i posmatrala uspavanu Filo. Prvo što je primetila bili su prsti na njenoj desnoj ruci; svaki je imao po slovo odmah ispod zgloba, što je davalo reč MAMA. Na desnoj nadlaktici, ispod ramena, imala je istetovirano srce. Nekada je u srcu bilo napisano ime Tomo. Sada je ono prekriveno buketom cveća.

Nakašljavala se sve dok Filo nije otvorila oči i rasanila se.

– Mora da ste umorni – rekla je sestra Monika.

– Nimalo; ne, ne, nikad ne spavam. Samo su mi kapci bili teški.

Sestra Monika je pomislila kako Filo zvuči kao ulica Mur. Ona sama je iz ruralnog Korkea, ali je obožavala pravi dablinski akcent. Obožavala je kad ulični prodavci uzvikuju svoje pesme iza gomile povrća i gajbica ribe. Filoin hrapavi glas bio je čisti Dublin, čista Moli Meloun.

– Kako sam razumela, vi ste beskućnik.

– To je tačno, velečasna. Nemam gde da odem.

Filo je bilo drago što se setila da je oslovi sa velečasna. Neke opatice su cepidlake za takve stvari.

– I šta vas to dovodi ovamo?

Ovo je trenutak istine. Želela je da dobije svoju decu nazad, ali nije želela da prizna da ih je napustila. Već je dovoljno loše što je to uradila jednom, ali ovo je drugi put.

Prvi put je sela u voz za Gelvej. Jednostavno se predala, izašla iz ringa i prepustila ga Tomou. Bio je petak posle podne. Spremila je riblje krokete i pomfrit, dečije omiljeno, i ostavila ih u rerni. Poruka za Tomoa u kojoj objašnjava da se neće vraćati neko vreme. Poruka za decu u kojoj piše da moraju da rade šta im otac kaže. Mislila je da će, posle četiri dana nasamo s njima, on shvatiti šta znači voditi domaćinstvo. Da neće tako olako kritikovati i upirati prstom u prljave sudove i neopranu odeću, i možda joj se više neće unositi u lice i nazivati je debelom pičkom.

Međutim, kad se Filo vratila iz Gelveja, pronašla je riblje krokete i pomfrit još uvek u rerni. Videvši poruke, Tomo je odveo decu pravo u sirotište „Goldenbridž” i otarasio ih se. Njen plan se izjalovio. Otarasio ih se zato što je morao da igra partiju pikada. Kada se prijavila da uzme decu, u Socijalnom su joj rekli da je ona nepodobna majka jer ih je napustila. Trebalo joj je nekoliko nedelja da dokaže da nije poremećena. Jedina poremećena stvar bila je to što je morala da „ponovo uspostavi porodičnu jedinicu”, što je bila cena povratka dece – morala je da živi sa Tomoom, da mu pere odeću, sprema večeru i smeši se svaki put kad je nazove velikom debelom kravom ili još gore od toga.

Sedeći preko puta sestre Monike, Filo je osećala da je stigao njen Dan mrmota², ali ona se neće ponovo vratiti Tomou. Potrebno joj je vreme da dobro razmisli o svojoj situaciji. Previše je impulsivna, zna to. Trebalo je da povede decu, ali je htela i da se odvoji od

njih. Padalo joj je na pamet sklonište za žene žrtve nasilja, ali nije bila spremna da prizna poraz. Očajnički joj je potrebno odobravanje, čak i ako mora da laže da bi ga dobila. U stvarnom svetu postoje samo nevolje. Potrebno joj je da bude bezbedna. Samostan je jedino mesto na svetu gde želi da bude.

– Oduvek sam želela da budem opatica, ali nikad nisam imala muda da uradim nešto po tom pitanju.

Znala je da nije trebalo da kaže „muda” i ćušnula se u gležanj zbog te nepromišljenosti.

Sestra Monika je videla mnoge pozvane, ljude kojima se prikazao Bog i preneo im poruku da treba da se zarede, ali nikada nekoga kao što je Filo. Izgleda kao da ima četrdeset pet godina (imala je, zapravo, trideset dve), ima tetovažu na ruci i još jednu na prstima, ne izgleda kao iskušenička i ogromna je. Dok je prebirala po ovim mislima, sestra Monika je bila svesna toga da unapred procenjuje ovu ženu. Marija Magdalena, podsetila se, bila je prostitutka a ipak je prala i brisala Hristova stopala.

– Zašto ste čekali toliko dugo? – upitala je.

To je bilo teško pitanje i Filo nije znala da li može da odgovori na njega za manje od šest sati. Napravila je zbrku od svog života, to je istina, ali želi da ispravi stvari.

– Tražite i dobićete – reče Filo. – Mislim da je to divno.

I jeste divno. Filoin život se sastojao od neprestanog davanja i sada je trenutak da zatraži nešto zauzvat. Bog joj to duguje. Zakoračila je kroz vrata njegovog samostana i želela da se ona zauvek zatvori za njom.

– Nemamo mnogo kasno pozvanih, to je prilično neobično.

– Nisam znala da postoji starosno ograničenje.

– Ne postoji. Nikako. Možete imati koliko god hoćete godina.

– Baš mi je drago – zadovoljno se nasmešila Filo. – Poskočila bih od sreće da nisam ovako prokleta debela.

Ponovo se ćušnula. Moraće da izbaci psovke, zna to: opaticama nije dozvoljeno da psuju.

– Kada ste stavili to srce? – upita sestra Monika, pokazujući na njenu ruku.

– To je moja prva tetovaža. Je l' vam se sviđa?

– Baš je lepa. Je l' to u čast Svetog srca?

Istina je da je u čast običnog đubreta, njenog muža, Tomoa Nolana, ali Filo nije mogla to da kaže. Ugrizla se za usnu i uzdržala se. Sveto srce je mnogo bolje objašnjenje.

– Moglo bi se reći da je u čast našeg Gospoda.

– Sveto srce jeste naš Gospod. Oni su jedno te isto.

– Onda je u čast njih dvoje.

– Ne, oni nisu dve odvojene osobe, da li razumeš to?

– Moram nešto da priznam, sestro. Katehizam mi je išao veoma loše u školi, ali sam spremna da ponovo sve pređem i naučim kako treba.

Sestra Monika nije mislila da će žena ispred nje ikad postati opatica. Ali bila je dužna da je shvati ozbiljno. Ova žena je zaslužila da se ophode prema njoj s poštovanjem, kao i sa svakim ko je u nevolji, i velečasna je pretpostavljala da će biti potrebno malo vremena da istina izađe na videlo.

– Treba da popunite jedan formular.

Sestra Monika je izvukla formular iz fioke i pružila ga preko stola. Filo ga je užasnuto gledala. Mrzela je da daje lične podatke. Ona je to što jeste, uzmi ili ostavi; to je njena filozofija. Zašto je ikome potrebno da zna njenu starost, težinu i visinu – posebno ako je to Bog, koji ionako to zna i kad mu se ne kaže?

– Ponesite to kući, ispunite natenane i donesite mi.

– Ja nemam kuću, sestro.

Sestri Moniki je to izgledalo nemoguće.

– Zar nemate nikakvu kuću u Dublinu, nemate roditelje?

Filo je znala da će morati da laže. Moraće da porekne svoju decu, a to je teško. To jeste loša stvar, ali iz nje će proizići neko dobro.

– Nemam gde da odem. To je istina. Učinila bih sve za vas, samo da mogu da ostanem ovde i ispunim formular.

Sestra Monika je znala da bi trebalo da odbije. Takođe je znala da neće odbiti. Bilo je nešto u Filo što ju je privuklo. Ona je topla i direktna, ali se odmah ispod površine krije ranjivost. Nema sumnje da je povređena, ali se još uvek bori. U tim okolnostima, sestra Monika se osetila potpuno nemoćnom da odbije njenu molbu. Porodično prihvatilište u samostanu je namenjeno majkama sa decom, ali u ovom slučaju će napraviti izuzetak.

– Imamo prihvatilište na spratu – rekla je. – Možeš da ostanesh tamo za sada.

Filo je laknulo, ali nije znala šta da kaže.

– Nadam se da vam ovo nije hitno – rekla je. – Veoma sporo pišem.

Uzela je formular i presavila ga. To joj je bila navika, da savija stvari, da ih učini najmanjim mogućim. Zgužvala ga je u lopticu i stegla pesnicom. Izašla je za sestrom Monikom iz kancelarije i krenula za njom kroz hodnik.

– Ne mogu da vam garantujem krevet – reče sestra Monika. – Možda će se pojaviti neka siromašna porodica i u tom slučaju moraćete da se iselite.

– Ne morate da brinete za mene; ja nikad ne spavam noću. Mogu da šetam po hodnicima i da perem statue, ako budem morala.

Sestra Monika se nadala da je donela ispravnu odluku dozvolivši joj da ostane. Kada je odlazila od nje niz hodnik, Filo je izgle-

dala kao ljudski tornado, i sestra Monika se samo nadala da ona neće izmaći kontroli.

Sestru Rozalin su zadužili za Filo. Otkako je pristupila samostanu, sestra Rozalin se naučila vrlini poslušnosti – to je sastavni deo posla i navikla se na to; sada ima nekog ispod sebe i morala je da prizna da se dobro oseća zbog toga. Lepo je izdati naređenje i znati da će biti poslušana. To joj daje određeni status, i prvi put posle dugo vremena shvatila je da voli zvuk svog glasa i da u svom rečniku ima još nešto osim reči „da”.

Filo u sebi nije imala ni tračka poslušnosti, a sada je jedva čekala da joj neko naredi šta da radi. To joj je davalo osećaj korisnosti i odvrćalo pažnju od razmišljanja o zbrci u kojoj se njen život nalazi. Bila je toliko željna da služi da nije čekala da bude pitana, već se dobrovoljno javljala u svakoj prilici.

- Hoćete li da iscedim krompir, sestro Rozalin?
- Da pomognem sa služenjem supe, sestro Rozalin?
- Da li da operem pod, sestro Rozalin?

Trčala je sa jednog kraja kuhinje na drugi kako bi izbrisala život od kojeg je bežala. Kuhinja, sa svim svojim neredom i zbrkom, bila je savršeno mesto za skrivanje. Duševna hrana i raj u jednom. Ovde, usred mora hrane, prejedala se bez osećaja krivice. Kao prvo, tu je supa od goveđeg repa – čak ne ni njena omiljena škotska čorba od mesa, već divna gusta supa od goveđeg repa koju je mešala i srkala do mile volje. Zatim je tu kuvana slanina, prekrivena snežnobelom mašču, što je pravi delikates. Većina ljudi to odseca i baca, ali ne i Filo. Posebno voli one fine debele komade koji klize niz grlo; ne može ni da zamisli lepši obrok. Za kraj, tu je domaća pita od jabuka i penasti krem od vanile, kombinacija ukusa koju je teško nadmašiti. Sve ovo je bilo dostupno Filo u